

BƏZƏN BİLƏRƏK, BƏZƏN DƏ BİLMƏYƏRƏK GÜNAH İŞLƏYİRİK. GÜNAHLARDAN ARINMAQ ÜÇÜN NƏ ETMƏLİYİK?

İnsan yaradılış etibarilə günah işləməyə meyillidir. Həzrət Adəmin Cənnətdə olarkən Allah-Təalanın əmrini unudaraq zəlləyə düşməsi,⁷³ sonra da tövbə edib bağışlanma diləməsi bizə günahlardan arınma yolunu göstərir.

Günah mənəvi boşluq, bir təzad və yaradılışın ziddinə getməkdir. Günah işləyən bir insan özünü vicdan əzabının və qəlb sıxıntısının qoynuna atmış bir bədbəxt, bütün ruhi-mənəvi qabiliyyətlərini şeytana satmış bir zavallıdır. Üstəlik insan həmin günahı işləməkdən əl çəkməzsə, ixtiyarı tamam əldən verər; nə günahlara müqavimət göstərməyə iradəsi, nə də özünü toparlamağa gücü qalar. Günahlar insanın ruhuna bulaşan mənəvi kirlərdir. Vücudumuzun kirini su ilə təmizlədiyimiz kimi, günahlarla kirlənmiş mənəviyyatımızı da tövbə ilə təmizləyirik. Tövbə arınma və təmizlənmə yoludur.

İnsan mələk kimi yaradılmamışdır. Mələklər Allah-Təalanın

⁷³ Zəllə - Peyğəmbərlərin xətalarına deyilir. Peyğəmbərlər günah işləməkdən qorunmuşdur.

bütün əməllərini qüsursuz yerinə yetirirlər. İnsan isə mahiyyət etibarilə mələklərdən də üstün səviyyəyə yüksələ bilər. Yəni insan Allah qatında mələklərdən də yüksək məqamlara ucala bilər.

İnsan üçün əsl qayə axirət səadətidir. Mömin mənəvi səviyyəsinə görə bu yolda ya şeytanın, ya da nəfsin hiylələri ilə üz-üzə gəlir. Allah Rəsulu şəfaət hədisində bütün peyğəmbərlərin aqibətlərindən narahat olduğunu bildirir. Bütün peyğəmbərlər işlədikləri zəllədən bəhs edəcək, buna görə də insanlara vasitəçilik edə bilməyəcəklərini deyəcəklər. Təkcə Kainatın Fəxri Həzrət Məhəmməd (s.a.s.) qiyamətin o çətin anlarında bəşərin əlindən tutacaq, onların əfvi üçün Allah-Təalaya yalvaracaqdır. Peyğəmbərimiz haqqında Qurani-Kərimdə belə buyrulur: "Allah (bununla) Sənin keçmiş və gələcək günahlarını bağışlayar!"⁷⁴

İnsan xəta edəcək, günah işləyəcək, amma əfv yollarını da unutmayacaq. Allah Rəsulu (s.a.s.) buyurur: "Bütün insanlar xəta işləyir. Xəta edənlərin ən xeyirlisi tövbə edənlərdir."⁷⁵

Günah nədir?

Günah Allah-Təalanın istədiyi şeyləri etməmək və ya istəmədiyi şeyləri etməkdir. Namaz qılmaq bir əmrdir. Namaz qılmayan bir adam günah işləmiş olur. Ata-anaya hörmət Allahın bir əmridir. Kim valideynlərinə qarşı hörmətsizlik edərsə, günah işləmiş olar. Peyğəmbərimiz günahı belə təsvir etmişdir: "Günah sənin vicdanını narahat edən və başqalarının bilməsini istəmədiyən şeydir (əməldir)".⁷⁶

74 "Fəth" surəsi, 48/2

75 "Müstədrək", 4, 272

76 Müslim, "Səhih", 12, 403

Günahlar neçə növdür?

Günahlar böyük və kiçik olaraq iki qismə ayrılır. Qurani-Kərimdə: "Əgər günahların böyüklərindən uzaqlaşsanız, sizin kiçik günahlarınızı örtüb bağışlayar və sizi dəyərli məqamlara yüksəldərik!"⁷⁷ – buyrulur. İslam alimləri böyük günahlar haqqında kitablar yazmış, sayı ilə bağlı fərqli fikirlər irəli sürmüşlər. Bəzi alimlər dörd yüzə qədər böyük günahın adını çəkmişdir. Peyğəmbərimiz bir hədisində böyük günahları belə sıralayır:

1. Allaha şərik qoşmaq
2. Sehlə məşğul olmaq
3. İnsan öldürmək
4. Faiz almaq
5. Yetim malı yemək
6. Döyüşdən qaçmaq
7. Namuslu qadına iftira atmaq⁷⁸

Əslində, kiçik günah yoxdur. İnsanın tutduğu mövqe və mənəvi səviyyə baxımından işlədiyi kiçik bir günah, bəlkə də, böyük günah sayılır. Məşhur bir təsbit var: "Əbrarın⁷⁹ yaxşı əməlləri müqərrəbinlər (Allaha yaxınlaşmış möminlər) üçün günah ola bilər". Buna görə də "Müntəzəm işlənən günah kiçik günah deyildir, tövbəsi edilmiş günah da böyük günah de-

77 "Nisa" surəsi, 4/31

78 Müslim, "Səhih", 1, 244

79 Əbrar – bütün yaxşı cəhətləri şəxsində toplayan, sağlam etiqada malik, doğru sözlü, ibadətlərində səmimi olan bəndələr.

yildir" – demişlər.⁸⁰ Böyük günahlara gedən yol kiçik günahlardan keçir. "Bu kiçik yalanı söyləsəm, nə olacaq" deyirik, sonra da böyük yalanlar danışmağa başlayırıq. Çünki kiçik günahlar işlənə-işlənə ruhu qaraldır və insanı tövbədən uzaqlaşdırır.

Böyük günah işləyənlərin axirətdə halı necə olacaq?

Bu mövzu hər kəsi maraqlandırır. "Görəsən, günahlarım bağışlanacaq mı?", "Günahlarım bağışlanmasa, nə edəcəyəm?". Allah-Təala günahları bağışlayacağını müxtəlif ayələrdə bildirir. "Nisa" surəsində belə buyurur: "Şübhə yoxdur ki, Allah Ona şərik qoşanlar istisna, istədiyi qulunu bağışlayar. Kim Allaha şərik qoşarsa, böyük iftira atmış olar".⁸¹ Böyük günahlar da olsa, tövbə etmək şərtidir. Yox əgər insan tövbə etməmişsə, üç haldan biri ilə qarşılaşacaq:

1. Ya Allah rəhməti və mərhəməti ilə o günahkarı bağışlayacaq.
2. Ya Peyğəmbərimiz şəfaətçi olacaq.
3. Ya da günahlarının cəzasını çəkəcək. Cəzasını çəkəndən sonra imanı varsa, Cəhənnəmdən çıxarılıb Cənnətə göndəriləcək.

Günah işləməmək üçün hansı tədbirləri görmək lazımdır?

Milçəkləri bir-bir öldürməkdənsə, ən yaxşısı, bataqlığı qurut. Günahları işləyib sonra da onlardan bir-bir uzaqlaşmaq dənə, ən doğru yol günaha gedən yolları bağlayıb günah işləməməkdir.

80 "İthaf", 2, 396

81 "Nisa" surəsi, 4/48

Günahlardan qorunmaq üçün fərdi və ictimai tədbirlər görmək vacibdir. Fərd olaraq aşağıdakı tədbirləri görə bilərik:

Bacardıqca tək qalmamalı.

Günahların göz açmasına imkan verməməli, boy atmamış kökündən çıxarıb atmalı.

Günah əməllərdən çəkindirən xeyirxah insanlarla dostluq etməli.

Günaha əlverişli yerlərdən uzaq olmalı.

Hər an zikir, təsbeh və s. çəkməklə Allahı xatırlamalı.

Günaha meyil edib fasid dairəyə düşməməli.

Qeybət, böhtan, təhqir, mənəm-mənəmliyin – xülasə günahın meydan suladığı məclisləri tərک etməli.

Peyğəmbərimizin tövsiyəsinə əməl edərək oruc tutmaqla nəfs tərbiyəsi ilə məşğul olmalı.